

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**
(sediul central)

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. N. Zelinski, 13
e-mail: jbotanica@justice.md; tel.: /+373 22/ 52-20-21
www.instante.justice.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
str. Al. Lăpușneanu nr.28, mun.
Chișinău MD-2004

Judecătoria Chișinău (sediul central) Vă, expediază sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în pricina intentată la cererea administratorului insolvenței Verdeș Alexandru a creditorului SRL „CUMDIMTRANS” privind intentarea procesului de insolvență față de SRL „VB AGROPOM”.

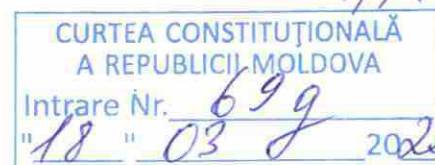
Anexă:

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate / pe 8 file.

Încheierea Judecătorei Chișinău /sediul central/ din 14 martie 2025 - pe 3 file.

*Vicepreședinte interimar
al Judecătorei Chișinău sediul (central)*

Arhip Alexandru

SESIZARE
privind excepția de neconstituționalitate
a prevederilor art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea insolvențării

A - AUTORUL EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

A.2. Persoană juridică

1. Denumire și sediu: SRL „VB Agropom”

Mun. Chișinău, str. Costin Nicolae H., 59, ap.(of.) 144

2. Numărul și data înregistrării:

3. Numele administratorului: Baltag Vadim

4. Reprezentant - Avocat Andrei IOSIP

5. Telefon și e-mail: ε

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

SRL „Cumdimtrans” a formulat o cerere introductivă împotriva SRL „VB Agropom”, solicitând inițierea procedurii de insolvență.

1. Motivele invocate de creditor

Creditorul SRL „Cumdimtrans” a susținut că debitorul SRL „VB Agropom” se află în stare de incapacitate de plată, invocând un drept de creanță cert, lichid și exigibil, în valoare totală de **3.900.000 lei**, bazat pe contractul de cesiune a creanțelor nr. 01/1.

Conform clauzelor contractului:

- **Punctul 4.1** prevede că debitorul trebuia să achite suma de **390.000 lei** în două tranșe: (i) **300.000 lei** până la data de 29.06.2021;
- (ii) **3.600.000 lei** reprezentând valoarea mărfii livrate sub formă de pietriș, conform detaliilor din pct. 4.2.

2. Obligațiile legate de livrarea bunurilor

Potrivit **pct. 4.2** din contract, livrarea pietrișului urma să fie realizată conform comenzilor transmise de cedent, iar fiecare comandă trebuia să includă:

- Tipul și cantitatea produsului;
- Numărul unităților de transport și datele de identificare ale acestora;
- Termenul de livrare, care nu putea fi mai mic de o zi lucrătoare.

Livrarea efectivă a produselor urma să fie documentată prin facturi fiscale, care să confirme recepția bunurilor. Totuși, până la notificarea prealabilă, creditorul **nu a solicitat livrarea bunurilor** conform condițiilor contractuale.

3. Pretențiile formulate de creditor

SRL „Cumdimtrans” revendică suma restantă de **3.600.000 lei**, constând exclusiv în valoarea pietrișului care, conform contractului, urma să fie livrat. Acest drept de creanță este considerat de creditor ca fiind inclus în temeiurile de insolvență, în conformitate cu **art. 11 alin. (2) lit. a)** din Legea insolvenței, care stipulează că „la determinarea temeiurilor de insolvență se iau în calcul mărimea obligațiilor pecuniare, inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor”.

4. Procedura inițiată

Cererea formulată de SRL „Cumdimtrans” a fost admisă spre examinare de instanța de insolvență, care a dispus aplicarea măsurilor de asigurare conform **art. 24 din Legea insolvenței**. În calitate de administrator provizoriu, instanța l-a desemnat pe administratorul autorizat **Lașcu Ion**.

C. OBIECTUL SESIZĂRII

Prin prezenta solicit verificarea corespunderii constituționalității textului de lege „*la determinarea temeiurilor de insolvență se iau în calcul mărimea obligațiilor pecuniare, inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor*” de la art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea insolvenței, dat fiind faptul că contravine prevederilor art. 23, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Prevederile relevante ale Constituției:

Articolul 7. Constituția, Legea Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 9. Principiile fundamentale privind proprietatea

- „(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.
 (2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.
 (3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei”.

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 46. Dreptul la proprietate privată

- „(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.
 (2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.
 (3) Averea dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.
 (4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.
 (5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.
 (6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat”.

Articolul 54. Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- „(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
 (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
 (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
 (4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății”.

Prevederi relevante ale Legii insolvabilității

Articolul 11. Componenta și mărimea obligațiilor

- (1) Componenta și mărimea obligațiilor debitorului sînt cele existente la momentul depunerii cererii introductive, dacă legea nu prevede altfel.
 (2) La determinarea temeiurilor de insolvabilitate se iau în calcul:
 a) mărimea obligațiilor pecuniare, **inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor**, la prestarea serviciilor și la îndeplinirea lucrărilor care urmează a fi plătite de către debitor.

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvabilității, ține de competența Curții Constituționale. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte la proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a)

și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

Obiectul sesizării îl constituie controlul de constituționalitate a textului de lege „**la determinarea temeiurilor de insolvabilitate se iau în calcul mărimea obligațiilor pecuniare, inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor ...**” de la art. 11 (2) lit. a) Legea insolvabilității. Textul de lege contestat nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate prin prisma argumentelor invocate în prezenta sesizare.

Normele contestate urmează a fi aplicate la examinarea cererii introductive înaintate de creditorul SRL „Cumdimtrans” privind intentarea procesului de insolvabilitate față de debitorul SRL „VB Agropom”. Or, instanța de insolvabilitate urmează să aprecieze mărimea obligațiilor pecuniare ale debitorului care se iau în calcul la stabilirea temeiului de insolvabilitate și pe această cale să determine întrunirea condițiilor pentru intentarea procesului de insolvabilitate.

O condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept constituțional. Prin urmare, învederăm că prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (DCC nr. 56 din 2 iunie 2020, § 21; DCC nr. 61 din 11 iunie 2020, § 35; DCC nr. 107 din 29 septembrie 2020, § 25; DCC nr. 116 din 13 octombrie 2020, § 18; DCC nr. 125 din 22 octombrie 2020, § 22; DCC nr. 135 din 24 noiembrie 2020, § 18).

Scopul general al Legii insolvabilității constă în satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului prin aplicarea față de acesta a procedurii de restructurare sau a procedurii falimentului și prin distribuirea produsului finit (articolul 1 alin. (1) din Lege). Acest scop general ține de asigurarea stabilității și a disciplinei financiare în economia de piață (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Lekić v. Slovenia* [MC], 11 decembrie 2018, § 106). În situații în care există o deteriorare a economiei de piață din cauza unui număr mare de societăți comerciale inactive și insolvente poate fi nevoie ca statul să acționeze astfel încât să evite prejudicierea ireparabilă a economiei și să consolideze securitatea juridică și încrederea participanților la procesul economic. Asigurarea stabilității și a disciplinei financiare în economia de piață contribuie la bunăstarea economică a țării, care reprezintă un scop legitim, permis de articolul 54 alin. (2) din Constituție (HCC nr. 16 din 9 iunie 2020, § 61).

Prin insolvență se înțelege „acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești” disponibile pentru plata datoriilor certe, lichide și exigibile”. Din definiția legală se poate deduce că cele două caracteristici esențiale ale insolvabilității sunt reprezentate de insuficiența fondurilor bănești disponibile în patrimoniul debitorului și neplata datoriilor scadente, certe și lichide, cauzată de lipsa lichidităților.

În atare împrejurări, un creditor nu poate declanșa procedura de insolvabilitate a debitorului decât pentru creanțe certe, lichide și exigibile.

Prin *creanță certă* se înțelege acea creanță care a cărei existență rezultă însăși din actul de creanță sau și din alte acte, chiar neautentice, emanate de la debitor sau recunoscute de dînsul. Altfel spus, prin creanță certă se înțelege acea creanță a cărei existență este neîndoielnică, asupra căreia nu există litigiu. Corelativ, datoria are caracter cert dacă existența sa este neîndoielnică și cu privire la ea nu se poartă vreun proces. *Creanța este lichidă* atunci cînd obiectul ei este determinat sau cînd titlul executoriu conține elementele care permit stabilirea lui. Totodată, *creanța este exigibilă* dacă obligația debitorului este ajunsă la scadență.

Nu sunt lichide și nu pot fi utilizate pentru aprecierea temeiurilor de insolvabilitate a debitorului creanțele ale căror quantum urmează să fie stabilit prin justiție. Obligațiile care au ca obiect o sumă de bani determinată, adică acele datorii care prezintă relevanță în procedura insolvenței, sunt întotdeauna lichide. În atare circumstanțe, numai datoriile care au ca obiect derivat plata unor sume de bani sunt datorii lichide în accepțiunea Legii insolvabilității. Acele obligațiuni care au ca obiect „a da” un bun mobil ori executarea unei obligații de „a face” nu au caracter lichid și, pe cale de consecință, nu constituie datorii lichide menite să dovedească starea de insolvabilitate, acestea putînd

a fi executate pe cale individuală, ele neavând nimic de a face cu încetarea de plăți datorată lipsei de lichidități.

Totodată, din practica judiciară rezultă că Legea insolvenței se referă la datorii, fără nici o altă mențiune, prin urmare trebuie avute în vedere numai datoriile bănești ale debitorului, pentru neexecutarea unor obligații având un alt obiect decât plata unor sume de bani (de. ex., livrarea ori predarea unor mărfuri, executarea unor lucrări) aplicându-se regulile dreptului comun și nu procedura insolvenței.

Cu toate acestea, art. 11 (2) lit. a) Legea insolvenței prevede, că la determinarea temeiurilor de insolvență se iau în calcul mărimea obligațiilor pecuniare, inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor, la prestarea serviciilor și la îndeplinirea lucrărilor care urmează a fi plătite de către debitor.

Textul „**la determinarea temeiurilor de insolvență se iau în calcul mărimea obligațiilor pecuniare, inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor**” de la art. 11 (2) lit. a) Legea insolvenței, este contrar art. 23, 26, 46 și 53 din Constituție.

Textul de lege nu corespunde exigențelor calității legii, fiind lipsită de previzibilitate și certitudine juridică.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, în virtutea principiului certitudinii juridice, statul trebuie să respecte și să aplice într-o manieră previzibilă și coerentă legile pe care le-a adoptat, iar dispozițiile legale trebuie să fie accesibile publicului destinat și redactate cu suficientă claritate (*Broniowski v. Polonia*, 22 iunie 2004, § 184).

Exigențele preeminenței dreptului presupun, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile, previzibile și care oferă garanții împotriva abuzurilor.

Condiția previzibilității este îndeplinită atunci când îi permite persoanei - în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată - să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (*Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda*, 30 octombrie 2018, § 88; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 40).

De asemenea, legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modurile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66). **O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității** (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61). La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, *i.e.* accesibilitatea și previzibilitatea (HCC nr.6 din 19 martie 2019, § 39).

Analizând textul de lege criticat, vedem că legiuitorul a prevăzut că la aprecierea temeiului insolvenței (*incapacitatea de plată sau supraîndatorarea*) trebuie să se ia în calcul suma restanței la livrarea bunurilor, deși obligația de „a da” nu are neapărat un caracter pecuniar. Cu toate acestea, textul de lege contestat nu stabilește cum instanța de insolvență, fără să-și încalce competența jurisdicțională și atribuțiile legale, va putea să aprecieze mărimea restanței la livrarea bunurilor, aceasta fiind o atribuție a instanței de judecată care depășește atribuțiile instanței acordate de legiuitor pentru examinarea cererii introductive.

Conform art. 2 din Legea insolvenței, obligația pecuniară este o obligație a debitorului de a plăti creditorului o anumită sumă de bani în baza unui contract sau în baza unei obligații extracontractuale. Prin urmare, la caz, creditorul pretinde declanșarea procedurii de insolvență pentru o obligație de livrare a unor bunuri, pe care o consideră restantă.

Conform art. 54 (2) din Constituție, restrângerea drepturilor și libertăților trebuie să fie necesară, proporțională și să servească unui scop legitim. Norma de la art. 11 (2) lit. a) impune o povară disproporționată asupra debitorului, afectându-i grav proprietatea și libertatea economică, fără o

justificare adecvată și proporțională. Aceasta înseamnă că măsura nu respectă principiul proporționalității și, astfel, contravine principiilor fundamentale privind proprietatea.

Art. 46 din Constituție garantează dreptul la proprietate privată și protecția proprietății. Una dintre condițiile obligatorii pe care trebuie să le respecte ingerințele în articolul 46 din Constituție este ca acestea să urmărească cel puțin un scop legitim prevăzut de articolul 54 alin. (2) din Constituție.

Legea insolvenței trebuie să urmărească un scop legitim, precum asigurarea stabilității și disciplinei financiare. Totuși, includerea restanțelor la livrarea bunurilor în calculul obligațiilor pecuniare ale debitorului nu urmărește un scop legitim clar definit. Aceasta pentru că restanțele la livrarea bunurilor nu sunt datorii pecuniare certe, lichide și exigibile, care ar justifica declanșarea procedurii de insolvență. Prin urmare, includerea acestora ca temei de insolvență reprezintă o măsură disproporționată și nejustificată.

Art. 54 alin. (2) din Constituție stipulează că restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți poate avea loc doar dacă este necesară într-o societate democratică și proporțională cu situația care a determinat-o. În cazul de față, includerea restanțelor la livrarea bunurilor afectează grav proprietatea și libertatea economică a debitorului, impunându-i o povară disproporționată.

Includerea restanțelor la livrarea bunurilor în determinarea temeiurilor de insolvență nu este necesară pentru apărarea unui interes public. Aceasta nu asigură stabilitatea și disciplina financiară într-o manieră care să justifice restrângerea drepturilor debitorului. Din contră, creează o povară nejustificată asupra acestuia, afectându-i grav dreptul la proprietate.

La caz, nu se constată existența vreunui scop legitim pentru a justifica luarea în calcul la aprecierea temeiului de insolvență a restanței debitorului la livrarea bunurilor.

Așadar, în lipsa unui scop legitim, se constată o intruziune inadmisibilă în dreptul de proprietate al debitorului, intruziune care nu îndeplinește condiția impusă de articolul 54 alin. (2) din Constituție.

Rezumând cele enunțate *supra*, conchidem că prevederile articolului 11 (2) lit. a) din Legea insolvenței contravin articolului 46 coroborat cu articolele 23 și 54 din Constituție în partea în care, în detrimentul debitorului, prevede, că mărimea obligațiilor pecuniare a debitorului care se iau în calcul la aprecierea temeiului de insolvență include și suma restanței debitorului la livrarea de bunuri. Această prevedere restrânge nejustificat drepturile debitorului, afectându-i grav dreptul la proprietate și libertatea economică, fără a urmări un scop legitim și fără a respecta principiul proporționalității. Prin urmare, se impune declararea neconstituționalității acestei prevederi pentru a proteja drepturile fundamentale ale debitorilor și a asigura respectarea principiilor constituționale.

CONCLUZII:

1. Textul „la determinarea temeiurilor de insolvență se iau în calcul mărimea obligațiilor pecuniare, inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor” contravine principiului preeminenței dreptului, esențial într-un stat democratic. Acest principiu impune ca normele juridice să fie clare, precise și previzibile, astfel încât să permită părților implicate să înțeleagă și să anticipeze efectele juridice ale conduitei lor. Lipsa unor delimitări clare între obligațiile pecuniare certe, lichide și exigibile și restanțele la livrarea bunurilor creează un vid normativ care expune debitorul la abuzuri și interpretări arbitrare. Acest grad de incertitudine juridică afectează nu doar protecția drepturilor individuale, ci și stabilitatea juridică și economică generală.
2. Prin includerea restanțelor la livrarea bunurilor în determinarea temeiurilor de insolvență, norma permite inițierea unei proceduri care implică valorificarea patrimoniului debitorului, fără ca aceste restanțe să îndeplinească cerințele de certitudine, lichiditate și exigibilitate. Această situație generează o ingerință nejustificată în dreptul la proprietate al debitorului, protejat de art. 46 din Constituție. Or, orice restrângere a dreptului la proprietate trebuie să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și proporțională cu

scopul urmărit. Lipsa acestor elemente transformă norma într-o ingerință arbitrară și disproporționată, ceea ce subminează protecția constituțională a proprietății.

3. Restrângerea drepturilor fundamentale, inclusiv a dreptului la proprietate și a libertății economice, trebuie să fie justificată de un interes public imperativ și să păstreze un echilibru just între interesul general și drepturile individuale. Includerea restanțelor la livrarea bunurilor în calculul obligațiilor pecuniare pentru determinarea stării de insolvabilitate nu respectă acest echilibru. Această măsură nu este adecvată pentru atingerea scopului general al Legii insolvențării, care vizează gestionarea datoriilor bănești și menținerea stabilității economice. În plus, nu există nicio justificare rațională pentru extinderea temeiurilor de insolvențabilitate asupra unor obligații care nu sunt pecuniare prin natura lor, ceea ce amplifică caracterul disproporționat al normei.
4. Norma contestată introduce o incertitudine procedurală prin extinderea temeiurilor de insolvențabilitate la restanțele la livrarea bunurilor, fără a oferi un cadru clar și previzibil pentru determinarea acestora. Această lipsă de claritate afectează securitatea juridică a tuturor părților implicate în procedură, în special a debitorului, care nu poate anticipa consecințele juridice ale normei. În plus, această ambiguitate permite instanțelor să interpreteze și să aplice norma în mod arbitrar, ceea ce contravine obligației statului de a asigura un cadru legal predictibil și coerent.
5. Legea insolvențării urmărește asigurarea disciplinei financiare și satisfacerea creanțelor creditorilor prin gestionarea colectivă a datoriilor bănești ale debitorului. Totuși, includerea restanțelor la livrarea bunurilor în calculul obligațiilor pecuniare deturmează acest scop prin introducerea unor obligații non-pecuniare, care sunt mai degrabă de competența dreptului comun. Acest fapt generează confuzie și diluează eficiența procedurii de insolvențabilitate, creând un teren fertil pentru abuzuri și interpretări greșite.

Astfel, norma prevăzută la art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea insolvențării, în forma sa actuală, este incompatibilă cu prevederile art. 16, 23, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova. Ea introduce o stare de incertitudine juridică, afectează dreptul fundamental la proprietate privată și contravine principiului proporționalității. Corectarea acestei norme prin intervenție legislativă este esențială pentru protecția drepturilor fundamentale, asigurarea certitudinii juridice și menținerea echilibrului procedural în cadrul procedurii de insolvențabilitate. Aceasta va contribui nu doar la protejarea intereselor legitime ale părților implicate, ci și la consolidarea încrederii în actul de justiție și în stabilitatea economică a statului.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

16. Nu sunt.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte

Locul: Chișinău

Data 22.01.2024

Av. Andrei IOSIP
în interesele SRL VB Agropom

ÎN CHEIERE

În numele legii

14 martie 2025

mun. Chișinău

Judecătoria mun. Chișinău (sediul Central)

În componență:

Președintele ședinței, judecător

Ceban Alexandru

Grefier

Costachi Anastasia

examinând în ședință de judecată publică cererea depusă de către reprezentantul SRL „VB AGROPOM”, avocat Iosip Andrei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, formulată în cauza civilă intentată la cererea administratorului insolvenței Verdeș Alexandru a creditorului SRL „CUMDIMTRANS” privind intentarea procesului de insolvență față de SRL „VB AGROPOM”-

a c o n s t a t a :

1. În procedura Judecătoriei Chișinău, sediul Central, se află în examinare cauza civilă cu nr. 2i-484/2022, intentată la cererea administratorului insolvenței Verdeș Alexandru a creditorului SRL „CUMDIMTRANS” privind intentarea procesului de insolvență față de SRL „VB AGROPOM”.
2. În ședința de judecată din 14 martie 2025, reprezentantul SRL „VB AGROPOM”, avocat Iosip Andrei a înaintat o sesizare privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012.
3. În motivarea acesteia s-a invoca în esență că creditorul SRL „Cumdimtrans” în cererea introductivă a susținut că debitorul SRL „VB Agropom” se află în stare de incapacitate de plată, invocând un drept de creanță cert, lichid și exigibil, în valoare totală de 3.900.000 lei, bazat pe contractul de cesiune a creanțelor nr. 01/1. Conform clauzelor contractului: Punctul 4.1 prevede că debitorul trebuia să achite suma de 390.000 lei în două tranșe: 300.000 lei până la data de 29.06.2021; 3.600.000 lei reprezentând valoarea mărfii livrate sub formă de pietriș, conform detaliilor din pct. 4.2. Potrivit pct. 4.2 din contract, livrarea pietrișului urma să fie realizată conform comenzilor transmise de cedent, iar fiecare comandă trebuia să includă: Tipul și cantitatea produsului; Numărul unităților de transport și datele de identificare ale acestora; Termenul de livrare, care nu putea fi mai mic de o zi lucrătoare. Livrarea efectivă a produselor urma să fie documentată prin facturi fiscale, care să confirme recepția bunurilor. Totuși, până la notificarea prealabilă, creditorul nu a solicitat livrarea bunurilor conform condițiilor contractuale.

4. Astfel, cu referire la pretențiile formulate de creditor, SRL „Cumdimtrans” revendică suma restantă de 3.600.000 lei, constând exclusiv în valoarea pietrișului care, conform contractului, urma să fie livrat. Acest drept de creanță este considerat de creditor ca fiind inclus în temeiurile de insolvabilitate, în conformitate cu art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea insolvabilității, care stipulează că „la determinarea temeiurilor de insolvabilitate se iau în calcul mărimea obligațiilor pecuniare, inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor”.
5. Cererea formulată de SRL „Cumdimtrans” a fost admisă spre examinare de instanța de insolvabilitate, care a dispus aplicarea măsurilor de asigurare conform art. 24 din Legea insolvabilității. În calitate de administrator provizoriu, instanța l-a desemnat pe administratorul autorizat Lașcu Ion.
6. Astfel, prin sesizare sa solicitat verificarea corespunderii constituționalității textului de lege „la determinarea temeiurilor de insolvabilitate se iau în calcul mărimea obligațiilor pecuniare, **inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor**” de la art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea insolvabilității, dat fiind faptul că contravine prevederilor art. 23, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova.
7. Consideră reprezentantul SRL „VB AGROPOM”, avocat Iosip Andrei că textul „la determinarea temeiurilor de insolvabilitate se iau în calcul mărimea obligațiilor pecuniare, inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor” contravine principiului preeminenței dreptului, esențial într-un stat democratic. Acest principiu impune ca normele juridice să fie clare, precise și previzibile, astfel încât să permită părților implicate să înțeleagă și să anticipeze efectele juridice ale conduitei lor. Lipsa unor delimitări clare între obligațiile pecuniare certe, lichide și exigibile și restanțele la livrarea bunurilor creează un vid normativ care expune debitorul la abuzuri și interpretări arbitrare. Acest grad de incertitudine juridică afectează nu doar protecția drepturilor individuale, ci și stabilitatea juridică și economică generală.
8. Prin includerea restanțelor la livrarea bunurilor în determinarea temeiurilor de insolvabilitate, norma permite inițierea unei proceduri care implică valorificarea patrimoniului debitorului, fără ca aceste restanțe să îndeplinească cerințele de certitudine, lichiditate și exigibilitate. Această situație generează o ingerință nejustificată în dreptul la proprietate al debitorului, protejat de art. 46 din Constituție. Or, orice restrângere a dreptului la proprietate trebuie să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și proporțională cu scopul urmărit. Lipsa acestor elemente transformă norma într-o ingerință arbitrară și disproporționată, ceea ce subminează protecția constituțională a proprietății.
9. Restrângerea drepturilor fundamentale, inclusiv a dreptului la proprietate și a libertății economice, trebuie să fie justificată de un interes public imperativ și să păstreze un echilibru just între interesul general și drepturile individuale.
10. Includerea restanțelor la livrarea bunurilor în calculul obligațiilor pecuniare pentru determinarea stării de insolvabilitate nu respectă acest echilibru.

Această măsură nu este adecvată pentru atingerea scopului general al Legii insolvenței, care vizează gestionarea datoriilor bănești și menținerea stabilității economice. În plus, nu există nicio justificare rațională pentru extinderea temeiurilor de insolvență asupra unor obligații care nu sunt pecuniare prin natura lor, ceea ce amplifică caracterul disproporționat al normei.

11. Norma contestată introduce o incertitudine procedurală prin extinderea temeiurilor de insolvență la restanțele la livrarea bunurilor, fără a oferi un cadru clar și previzibil pentru determinarea acestora. Această lipsă de claritate afectează securitatea juridică a tuturor părților implicate în procedură, în special a debitorului, care nu poate anticipa consecințele juridice ale normei. În plus, această ambiguitate permite instanțelor să interpreteze și să aplice norma în mod arbitrar, ceea ce contravine obligației statului de a asigura un cadru legal predictibil și coerent.
12. Legea insolvenței urmărește asigurarea disciplinei financiare și satisfacerea creanțelor creditorilor prin gestionarea colectivă a datoriilor bănești ale debitorului. Totuși, includerea restanțelor la livrarea bunurilor în calculul obligațiilor pecuniare deturază acest scop prin introducerea unor obligații non-pecuniare, care sunt mai degrabă de competența dreptului comun. Acest fapt generează confuzie și diluează eficiența procedurii de insolvență, creând un teren fertil pentru abuzuri și interpretări greșite.
13. Astfel, norma prevăzută la art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea insolvenței, în forma sa actuală, este incompatibilă cu prevederile art. 16, 23, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova. Ea introduce o stare de incertitudine juridică, afectează dreptul fundamental la proprietate privată și contravine principiului proporționalității. Corectarea acestei norme prin intervenție legislativă este esențială pentru protecția drepturilor fundamentale, asigurarea certitudinii juridice și menținerea echilibrului procedural în cadrul procedurii de insolvență. Aceasta va contribui nu doar la protejarea intereselor legitime ale părților implicate, ci și la consolidarea încrederii în actul de justiție și în stabilitatea economică a statului.
14. În ședința de judecată, reprezentantul SRL „VB AGROPOM”, avocat Iosip Andrei a solicitat instanței de judecată ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012.
15. În ședința de judecată atât reprezentantul creditorului SRL „CUMDIMTRANS” administratorul insolvenței Verdeș Alexandru cât și administratorul provizoriu Lașcu Ion au solicitat respingerea sesizării, ori prevederilor art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 nu urmează a fi aplicate la examinarea respectivei cauze.
16. Studiind cererea depusă de către reprezentantul SRL „VB AGROPOM”, avocat Iosip Andrei, instanța de judecată nu a identificat temeiuri de respingere a acesteia din considerentele ce urmează:

17. Din prevederile art. 121, alin. (1)-(3) CPC rezultă că: în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.
18. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:
- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
  - b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
  - c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
  - d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.
19. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.
20. Din prevederile art. 135, alin. (1), lit. g) din Constituție rezultă: Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.
21. Potrivit pct. 79-80 din Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate): "[...] controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. [...] dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale".
22. Potrivit pct. 82-83 din aceeași hotărîre, Curtea a statuat că: "[...] judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

- (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

[...] verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82”.

23. Din conținutul cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate rezultă că se solicită verificarea constituționalității a prevederilor art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 și anume a textului de lege „la determinarea temeiurilor de insolvență se iau în calcul mărimea obligațiilor pecuniare, inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor” care ar contraveni prevederilor art. 23, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova.
24. Ținând cont de faptul că au fost întrunite toate condițiile de la art. 121, alin. (1)-(3) CPC, instanța de judecată ajunge la concluzia că cererea înaintată urmează să fie admisă.
25. Reieșind din cele expuse mai sus, în temeiul art. 135, alin. (1), lit. a) și g) Constituție, art. 12, alin. (1) și (3) CPC, instanța de judecată,,

d i s p u n e :

Se admite cererea depusă de către reprezentantul SRL „VB AGROPOM”, avocat Iosip Andrei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, formulată în cauza civilă intentată la cererea administratorului insolvenței Verdeș Alexandru a creditorului SRL „CUMDIMTRANS” privind intentarea procesului de insolvență față de SRL „VB AGROPOM”

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 alin. (2) lit. a) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 și anume a textului de lege „la determinarea temeiurilor de insolvență se iau în calcul mărimea obligațiilor pecuniare, inclusiv suma restanței la livrarea bunurilor”.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova prezenta încheiere și sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate cu anexe.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, Judecătorul /semnătură/ Ceban Alexandru